

HIRİSTİYAN İBADET VE RİTÜELLERİ

PROF.DR. MAHMUT AYDIN

Tüm dinsel gelenekler gibi dinsel pratikler

- Hıristiyan inancı içinde merkezi öneme sahip bir husustur.

Hıristiyanlar

- Her şeyi yaratan zati bir Tanrıya inanmaktadır.
- Kutsal Kitaba göre Tanrı, sevgi, adalet, merhamet gibi sıfatlarla karakterize edilen kutsal bir varlıktır.

Tanrı gönderdiği elçiler vasıtasıyla tüm insanları kendi ile iletişim içinde olmaya çağırmakta ve onları kendi rızasına uygun yaşamaya muktedir kılmaktadır.

Hıristiyan inancına göre

- Tanrının rızasına uygun yaşamak da ancak ibadetler vasıtasıyla mümkündür.

İbadetlerin bu öneminde dolayı Hıristiyanlık taraftarlarını bir takım dinsel ritüelleri yerine getirmek suretiyle Tanrıya ibadet etmeye yönlendirmektedir.

Toplumsal İbadet

Hıristiyan inancı imanın kişinin bireysel bir yükümlülüğü olduğunu öğretse de Hıristiyanlar bu inancın ancak toplumsal yaşamda tezahür edeceğine inanmaktadır.

İlk dönemlerden itibaren Hıristiyanlar belirli zamanlarda bir araya toplanarak Tanrıya ibadet etme geleneğini başlatmıştır.

Hıristiyanlar ibadet için bir araya toplanıklarında bunu İsa adına yaptıklarına inanırlar.

Onlar bu birlikteliğin Tanrıya yönelik bağlılığın ve aşkın toplumsal ifadesi olarak kabul ederler.

Hıristiyan inancına göre

- İsa'nın mistik bedenini temsil eden tek bir Hıristiyan cemaati vardır.
- İnanların oluşturduğu her bir yerel cemaat ise bu tek cemaatin yani kilisenin paçasıdır.

Hıristiyan ibadetinin en önemli olanı

- Tanrı ile konuşma ve onu dinleme eylemini içeren dua ibadetidir.

Bir çok dua çeşidi vardır.

Örneğin insanlar Tanrıya şükretmek/teşekkür etmek, Tanrıdan af, mağfiret ve yardım dilemek için Tanrıya dua ederler.

Hıristiyan inancına göre dua aynı zamanda inananların her şeyde Tanrıya bağlı olduklarını da tasdik etmek anlamına gelmektedir.

Dua esnasında inananlar kendilerini Tanrıya açtıklarına inanırlar.

DUA
ESNA
SINDA

ilkin yapılan günah ve hatalardan dolayı duyulan pişmanlık ifade edilir ve bağışlanma dlenir.

İkinci olarak Tanrının verdiği nimetlere teşekkür edilir.

Üçüncü olarak Tanrının yaşamlarında kendilerine rehberlik etmesi talep edilir.

Hıristiyanlar dua esnasında kendilerine Tanrının sevgi ve gücünü hatırlatan ve dikkatlerini Tanrıya yönlendiren ilahiler söylerler.

Dua ve ilahi okumanın dışında

- her kilisenin ibadet servislerinde diğer bir takım dini eylem ve ritüellerde yer almaktadır.

Bunların en önemlileri

- kutsal kitap okuma,
- vaaz verme,
- vaftiz
- kutsal komünyon ayinidir.

İbadet servisinde öncelikle rahip günün anlam ve önemi ile paralellik arz edecek bir pasajı kutsal kitaptan okur.

Kutsal Kitap Hıristiyan inancı için merkezi bir öneme sahip olduğundan her ibadet servisinde mutlaka kutsal kitap okuma seanslarına yer verilmektedir.

Daha sonra ilgili pasaj kilise lideri tarafından tartışmaya açılır ve inanlar için ne ifade ettiği izah edilir.

Bu eylem genel olarak vaaz olarak adlandırılır.

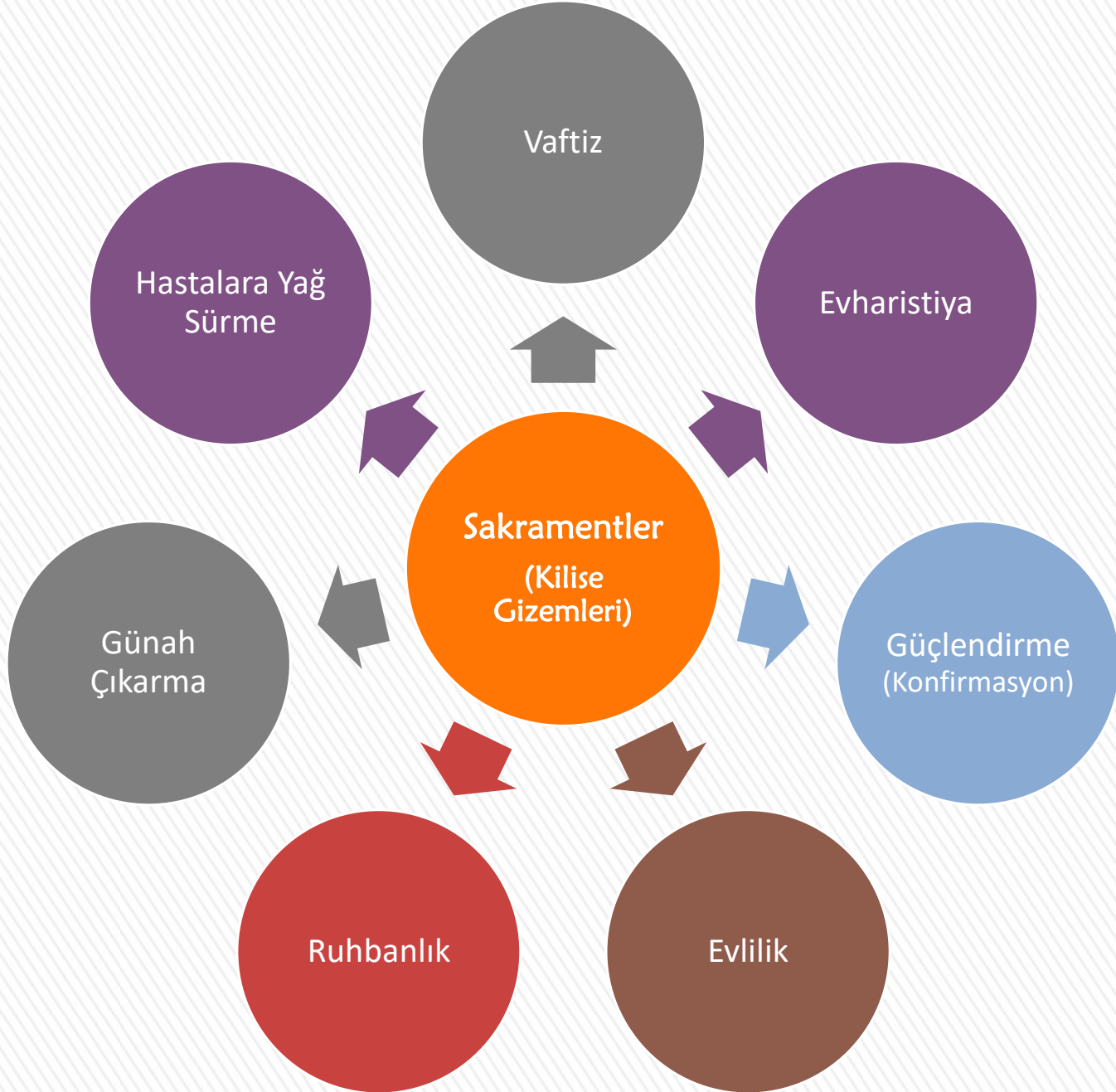
Hıristiyan inancına göre vaaz sayesinde ibadete katılanlar birlikte öğrenme fırsatını yakalamış olurlar.

Vaaz veren din adamının adı kiliseden kiliseye değişmektedir.

Genel olarak bu kişiye

- pastör,
- rahip,
- ministır gibi adlar verilmektedir.

- » Bu kişiler ibadetlerin dışında adına “sakrament” denen Hıristiyan uygulamalarını da rehberlik eder.
- » Hıristiyan geleneği bünyesinde toplam yedi sakrament vardır.
- » Bunlardan yalnızca iki tanesi tüm Hıristiyanlar tarafından bağlayıcı olarak kabul edilmektedir.
- » **Bunlar**
 - > vaftiz
 - > komünyon sakramentleridir.

Katolik ve Ortodoks Hıristiyanlarda 7; Protestanlarda 2 sakrament vardır.

Vaftiz

Vaftiz sakramentini yerine getiren kişi İsa-Mesih'i takip edeceği ve Kiliseye katılacağı konusunda açık bir taahhütte bulunur.

Vaftiz esnasında Kilise de vaftiz olan kişiyi iman yolculuğunda yalnız bırakmayıp devamlı destekleyeceği konusunda gizli bir yükümlülük altına girer.

Vaftizde biri fiziki diğer manevi iki unsur vardır.

- Fiziki unsur olan su manevi temizliği ve İsa-Mesih ile özdeşleşmek suretiyle yeni bir yaşama başlangıcı sembolize etmek için kullanılır.

Bizzat kendisi de Vaftizci Yahya tarafından vaftiz olan İsa'nın döneminden beri uygulanan vaftiz sakramenti ilk dönemlerde genel olarak ırmak veya göllerde ifa edilmekteydi.

Daha sonra Kilise içlerinde yapılan vaftiz havuzlarında bu sakrament yerine getirilmeye başlandı.

Vaftiz adayı
önce suya
batırılır sonra da

Baba, Oğul ve
Kutsal Ruh adına
takdis edilerek
vaftiz işlemi sona
erdilir.

Günümüzde
bebek vaftiz
yapan
Kiliselerde
kutsal suyun
bulunduğu
kurnalar
vardır.

Rahip vaftiz
olacak bebeği
kucağına alır ve
onun alınına
kurnadan aldığı
birkaç damla
suyu
damlatarak
iyice yayar ve
Baba, Oğul ve
Kutsal Ruh
adına bebeği
takdis eder.

Bazı kiliseler

bebek ve küçük
çocuk vaftizini
benimserken

bazıları da kendi
iman ikrarını
yapabilen orta
yaşa gelmiş
çocuk ve
yetişkinleri vaftizi
yapmayı
yeğlemektedir.

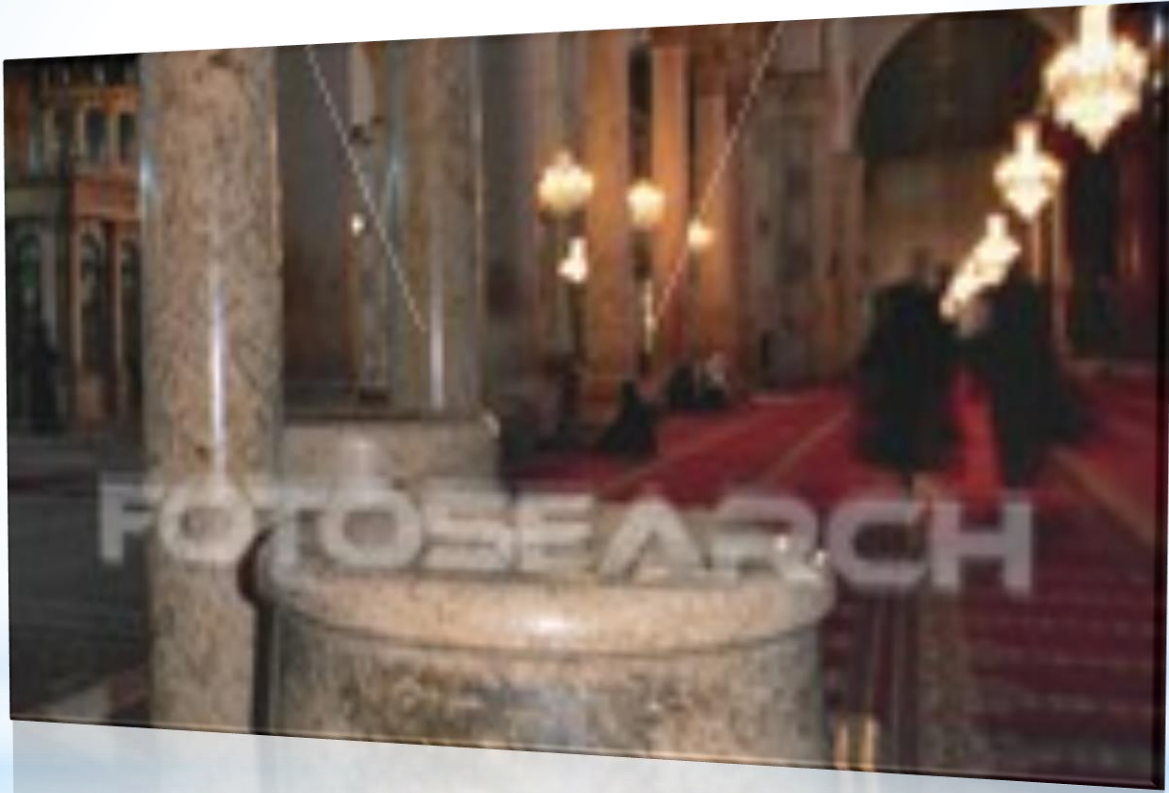

bl040500_fotosearch.com

Yetişkin Vaftizi

Bebek Vaftizi

* Yaftiz Kurnası

Kutsal Komünyon/Evharist

Tüm Hıristiyanlar tarafından kabul edilen ikinci sakrament

- Rabbin Son Akşam Yemeği veya Evharist adıyla da bilinen kutsal komünyondur.

Bu sakremin fiziki unsurları

- Ekmek: İsa'nın Eti
- Şaraptır: İsa'nın Kanı

Hıristiyan inancına göre

Hız. İsa yakalanıp çarmıha gerilmeden önce havarileriyle yediği son akşam yemeğinde

- ekmeği bölüp havarilerine vermiş ve bu benim etimdir;
- şarap kasesinden bir yudum altıktan sonra onu da onlara vermiş bu da benim kanımdır dedikten sonra onlara benden sonra herkim benden sonra bu şekilde yaparsa beni kendi içinde özümsemiş olur demiş.

k0796399 www.fotosearch.com

Kutsal Komünyon ayini havailerin İsa ile yediği son akşam yemeğini sembolize etmektedir.

Bu ayine iştirak edeler ilk dđnemlerde sadece İsa'nın hatırasını yaşadıklarına inanırken

Daha sonraları bu ayine katılan yeni anlamlar neticesinde İsa'yı dolayısıyla da Tanrıyı kendi içlerinde özümsediklerine inanmaya başlamışlardır.

Her Hıristiyan kilisesi Kutsal Komünyon ayinini farklı uygulamaktadır.

«Örneğin Katolik ve Ortodokslar oldukça zengin bir dini ayin merasiminin ortasında şarkı ve ilahiler eşliğinde bu ayini ifa ederler »

HıRISTİYAN İNANCINA GÖRE

Ortodoks kiliselere göre

Kutsal komünyon sakramentinin ifa edildiği dini ayinin iki bölümü vardır.

- Bunlardan biri kutsal kitaptan pasajların okunduğu “söz liturjisi”,
- diğeri de komünyonun ifa edildiği “Evharist liturjisi”dir.

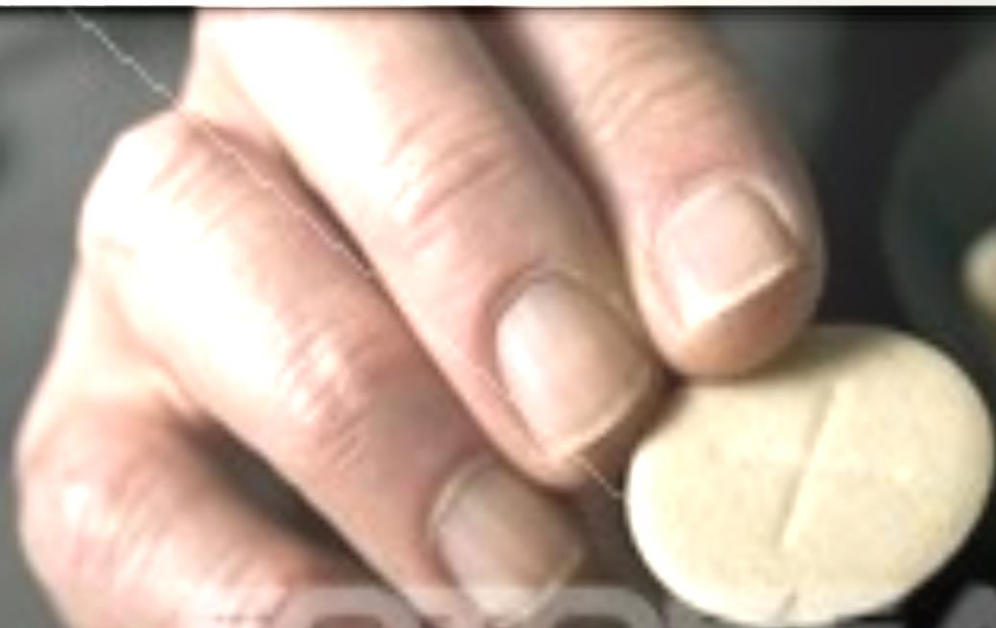
Protestan Kiliseler de ise

Kutsal Komünyon kutlaması zengin bir ibadet töreni esnasında olabileceği gibi son derece sade ibadet törenleri esnasında da olabilmektedir.

KOMINYON

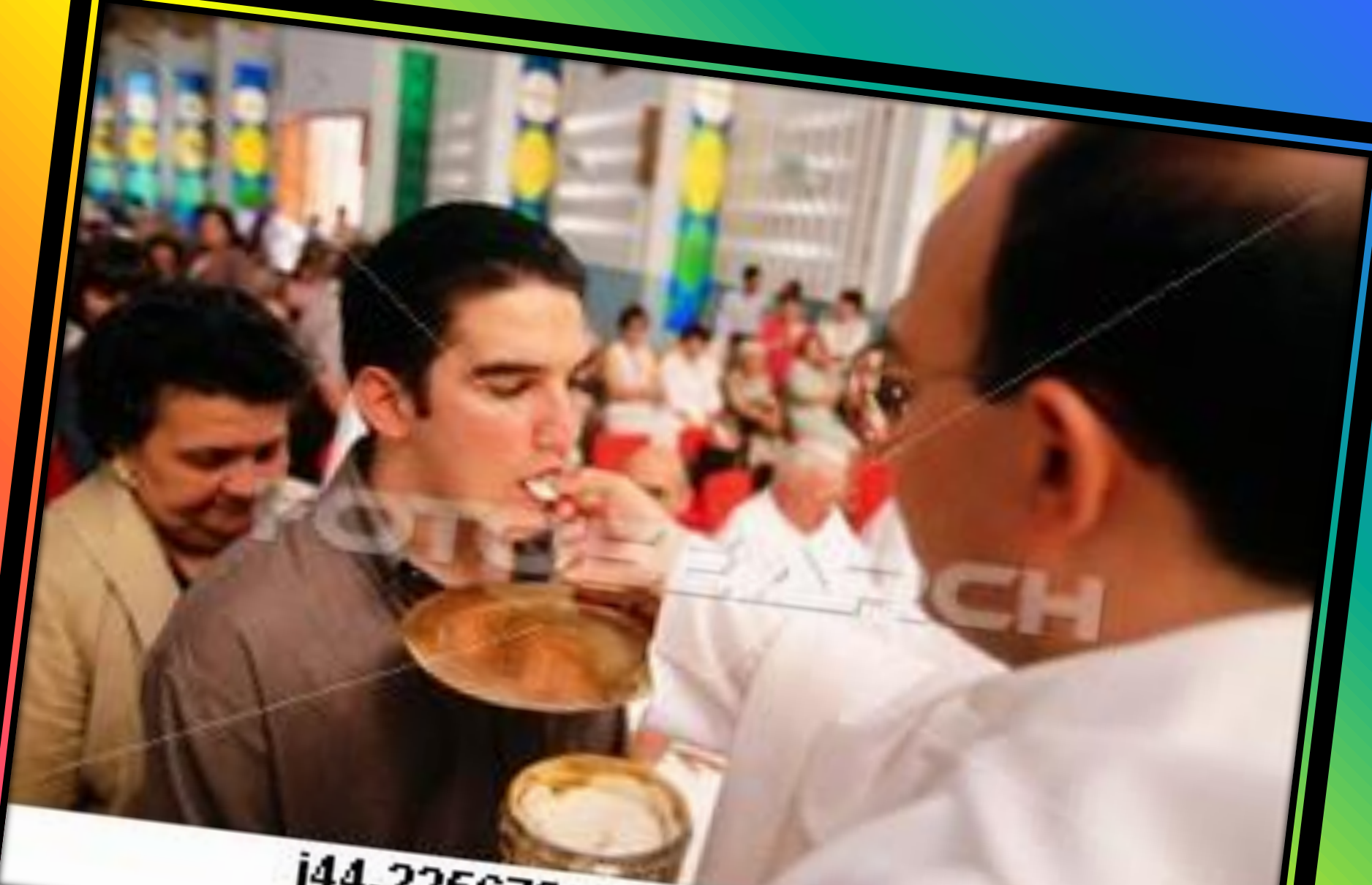
FOTORESEARCH

KOMINYON

1775319 www.fotosearch.com

j44-225678 fotosearch.com

Hıristiyan ibadet törenleri bir-iki hatta bazen iki saatten de fazla sürmektedir.

Resmi ibadetler rahibin ayine katılan cemaati kutsamasıyla (*benediction*) ile son bulmaktadır.

Rahip ibadet sonunda Tanrıdan insanları kutsamasını ve bir dahaki sefere ibadet için Kilyse gelinceye kadar onların yapıp ettikleri konusunda kendilerine rehberlik etmesini ister.

Rahip bu talebini çoğunlukla Baba Oğul ve Kutsal Ruh üçlemesiyle yapar.

Bazı kiliselerde resmi ibadetten sonra ibadete katılanların birbirleriyle daha iyi kaynaşmak için bir araya geldiği, sohbet ettiği ve birbirleriyle tecrübelerini paylaştığı dostluk saatleri vardır.

- Tanrı'nın insanoğlunu yaşamak, çalışmak ve kendisini yüceltecek/onore edecek şekilde hareket eden varlık olarak yarattığına inanan Hıristiyanlar

- Pazar ibadeti haricinde de kutsal kitap okumak, küçük gruplar halinde Hıristiyan öğretisini talim etmek için toplanırlar.
- Hıristiyan ibadetleri nesilden nesile geçerek geldiği için bunlar günümüzde tamamen gelenekselleşmiştir.
- Belirli ibadet uygulamaları cemaatten cemaate (kiliseden kiliseye) farklılık arz etmesine rağmen genel olarak resmi ve resmi olmayan iki tip ibadet şeklinden bahsetmek mümkündür.
 - Resmi ibadetler liturji ve genel ritüellere daha fazla vurgu yapacak şekilde daha yapısaldır.

Resmi ibadet törenlerinde kiliseler ibadet esnasında basılı dua kitapları kullanır,

grup halinde kutsal kitap okuması yapar ve her Pazar toplu olarak kutsal komünyon ayinini icra eder.

Daha az yapısal olan resmi olmayan ibadetlerde ise dualara genellikle spontane yapılmaktadır.

Bu ibadetlerde belirli bir plan yoktur.

Ayrıca resmi ibadetlerde org veya piyano gibi müzik aletleriyle icra edilen geleneksel Kilise müziği yer alırken resmi olmayan ibadetlerde gitar, davul veya elektronik aletlerle icra edilen modern müzik kullanılmaktadır.

Resmi olmayan ibadetlerde cemaat kendini alkışla, bağırarak veya dans ederek ifade edebilmektedir.

Resmi ibadet Katolik ve Ortodoks Kiliseler de ağırlıklı olarak icra edilirken resmi olmayan ibadet genel olarak Protestan kiliselerde uygulanmaktadır.

Hristiyan Uygulamaları

Doğu Ortodoks, Roma Katolik ve Anglikan Kiliseleri litürjik festivallerle eş zamanlı olarak İsa'nın annesi Meryem, kocası Yusuf, büyük melekler ve havariler anısına kutlanan aziz yortularını da kutlamaktadır.

Bunlara ilaveten yardım için kendilerine dua edenler adına Tanrıya şefaâtçi olan sayısız azizle ilgili kutlamalar da mevcuttur.

Doğu-Ortodoks, Roman Katolik ve Anglikanların kabul ettiği azizler listesi birbirlerinden oldukça farklılık arz etmektedir.

Pek çok Protestan Kilisesi herhangi bir şekilde azizlere tazimde bulunmayı teolojik zeminde reddetmektedir.

Protestanlar azizlere tazim yerine Martin Luther'in Wittenberg Kilisesinin kapısına 95 maddelik bildirgesini çivilediği 31 Ekim öncesi Pazar gününü "Reform Pazarı" olarak kutlamaktadır.

Hıristiyan Litürjik Takvimleri

Hıristiyanların kutladıkları en önemli dinsel/litürjik festival kristmas/noel ve easter/paskalyadır.

Noel olarak da bilinen ve batıda ilk defa 300'lü yıllarda kutlanmaya başlanan **kristmis**, 25 Aralıkta İsa'nın doğumu anısına kutlanmaktadır. Kristmis öncesi gerekli hazırlıkların yapıldığı döneme "advent" denir.

Dinsel yılın başlangıcını gösteren advent, kristmisdan dört Pazar önce başlar.

Kristmis sonrası 6 Ocak'ta İsa'nın inançsızlara görünmesi/tezahürü anısına Epifani bayramı kutlanmaktadır.

Protestanlar bu günü kutlamazlar.

Bu tezahürü hatırlamak için İsa'nın vaftizi ve bilge kişilerin doğduktan sonra Beytullahim'de İsa'yı ziyaretleri kutlanır.

Bayram Günleri

Noel

Batı: 25 Aralık
Ortodokslar: 6 Ocak

Paskalya

22 Mart-25 Nisan arası

Katolikler vaftizi, bilge kişilerin ziyaretinden ayırarak 13 Ocakta kutlamaktadır.

Tüm Hıristiyanlar bu günleri kutlamaz.

Doğu Ortodoks Kiliseleri 25 Aralıkta Noeli değil, 6 Ocakta epifaniyi kutlarlar.

Yine, Roma Katolik, Doğu Ortodoks ve Anglikan ve Protestan Kiliseler adventin uzunluğu konusunda farklılık arz etmektedir.

Bazıları bu uzunluğu 22 gün olarak kabul ederken bazıları da 28 gün olarak kabul etmektedir.

İsa'nın çarmıha gerildikten üç gün sonra ölümden dirilmesi anısına kutlanan **Easter/Paskalya'nın** kutlanma tarihi konusunda kiliseler arasında farklılıklar vardır.

Paskalya tarihi sabit değil değişkendir ve hem Gregoryan hem de Julian takvimine göre hesaplanmaktadır.

Roma Katolik, Anglikan ve Protestanlar Gregoryan takvimini takip ederek bu festivali 21 Mart'ı takip eden ilk tam ayın görünmesinden sonraki ilk Pazar günü kutlarlar.

Julian takvimini takip eden Doğu Ortodokslar ise doğal olarak Paskalyayı diğerlerinden farklı bir tarihte –Gregoryan takvimine göre hesaplanan günden birkaç hafta sonra- kutlarlar.

Easter/Paskalya öncesi yapılan dinsel hazırlıklar konusunda da kiliseler arasında farklılıklar vardır.

Roma Katolik, Doğu Ortodoks ve Anglikan Kiliseleri **lent** olarak bilinen kırk günlük oruç ve dua ibadetinde bulunurlar.

Bu kiliseler Paskalyadan önceki haftayı “kutsal hafta” olarak kabul ederler.

Bu hazırlık döneminde dinsel uygulamaların metodu ve süresi konusunda kiliseler arasında farklılıklar vardır.

Son yıllarda bazı Protestan kiliseler de **lent'i** uygulamaya başlamıştır.

Hıristiyan Kutsal Günleri

- ☞ Easter/Paskalya sonrasında İsa'nın göğe yükselişi anısına kutlanan **Yükselme/Ascension Günü** ve Kutsal Ruhun inişi anısına kutlanan **Pentakost Pazarını** Uniteryanlar ve bazı Protestan gruplar hariç tüm kiliseler kutlamaktadır.
- ☞ Epifani:-----6 Ocak
- ☞ Doğu Ortodoks Kristması/Noeli-----7 Ocak
- ☞ Kül Çarşambası-----24 Şubat- 10 Mart
- ☞ Easter/paskalya Pazarı-----22 Mart- 25 Nisan
- ☞ İsa'nın Göğe Yükseliş Günü-----30 Nisan- 3 Haziran
- ☞ Pentakost Pazarı/Beyaz Pazar-----10 Mayıs- 13 Haziran
- ☞ Advent ----- Kasım- Aralığın ilk Haftası
- ☞ Kristmas/Noel-----25 Aralık